

Δημόσιες Συμβάσεις: Με 2 νομοσχέδια αλλάζει ο 4412

Τι αλλαγές φέρνει ο Καραμανλής σε έργα και μελέτες, οι πρότυπες προτάσεις και ο ρόλος Γεωργιάδη-Γεραπετρίτη

Newsletter TEE 1976 29-6-2020

Σημαντικές αλλαγές στο νόμο 4412 που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις προγραμματίζει η κυβέρνηση, σύμφωνα με ρεπορτάζ του Αχιλλέα Τόπα στο economy.gr, προκειμένου να περιοριστούν στρεβλώσεις που παρατηρούνται συχνά στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την απρόσκοπτη υλοποίηση επενδύσεων.

Σύμφωνα με πληροφορίες, ο εκσυγχρονισμός του 4412 – ο οποίος ψηφίστηκε το 2016 και έχει τροποποιηθεί εκατοντάδες φορές καθώς έχει αποδειχθεί προβληματικός στην εφαρμογή – θα γίνει πιθανότατα με δύο ξεχωριστά νομοθετήματα.

Το πρώτο θα αφορά στη δημοπράτηση έργων **και μελετών** και αναμένεται να κατατεθεί στη Βουλή τον επόμενο μήνα από το υπουργείο Υποδομών, το οποίο έχει σχεδόν ολοκληρώσει την προετοιμασία του για την εκπόνηση της νομοθετικής πρωτοβουλίας. Εάν ο υπουργός Επικρατείας, Γιώργος Γεραπετρίτης, που έχει τον τελικό λόγο για το νομοθετικό έργο δώσει τη συναίνεσή του για την αναμόρφωση του 4412 σε δύο δόσεις, θα κατατεθεί και δεύτερο σχέδιο νόμου από το υπουργείο Ανάπτυξης για τις συμβάσεις του Δημοσίου αναφορικά με την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών.

Από το τέλος Απριλίου με απόφαση του πρωθυπουργού έχει συσταθεί κυβερνητική επιτροπή δημοσίων συμβάσεων για την αναμόρφωση και απλοποίηση του 4412. Πρόεδρος της επιτροπής είναι ο Άδωνις Γεωργιάδης, ενώ σε αυτή συμμετέχουν επίσης οι υπουργοί Υποδομών και Επικρατείας, Κώστας Καραμανλής και Γιώργος Γεραπετρίτης, ο υφυπουργός παρά τω πρωθυπουργώ, Άκης Σκέρτσος, ο υφυπουργός Ανάπτυξης, Νίκος Παπαθανάσης και ο υφυπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Γιώργος Γεωργαντάς.

Με απόφαση του Νίκου Παπαθανάση συγκροτήθηκε την ίδια περίοδο νομοπαρασκευαστική επιτροπή με αντικείμενο τη μελέτη και εισήγηση των αναγκαίων νομοθετικών ρυθμίσεων για τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου που διέπει τις δημόσιες συμβάσεις. Η επιτροπή αποτελείται από 13 μέλη και έχει προθεσμία για την ολοκλήρωση του έργου της έως τις 30 Ιουνίου.

Η νομοθετική πρωτοβουλία του υπουργείου Υποδομών

Ο βασικός στόχος του σχεδίου νόμου που αναμένεται να καταθέσει στη Βουλή τον επόμενο μήνα το υπουργείο Υποδομών, είναι η αντιμετώπιση διαχρονικών παθογενειών οι οποίες καθυστερούν την υλοποίηση επενδύσεων.

Η πιο σημαντική από αυτές είναι το σύνθηρες φαινόμενο των υπερβολικά υψηλών εκπτώσεων, το οποίο συχνά οδηγεί σε αδυναμία υλοποίησης των έργων.

Για τον περιορισμό των υπερόγκων εκπτώσεων αναμένεται να θεσπιστούν νέα κριτήρια στους διαγωνισμούς δημοσίων έργων, σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές.

Ένα από αυτά αφορά στον καθορισμό και κατ' επέκταση τον αποκλεισμό οικονομικών προσφορών, οι οποίες κυμαίνονται κάτω από το κόστος του έργου υπό δημοπράτηση.

Για να επιτευχθεί αυτό εξετάζεται η δημιουργία βάσης δεδομένων στην οποία οι πιστοποιημένοι προμηθευτές υλικών θα καταχωρούν τις τιμές των προϊόντων τους και το πως διαμορφώνονται ανάλογα με την περιοχή. Για παράδειγμα, στην ηπειρωτική χώρα η τιμή ενός κυβικού μέτρου σκυροδέματος είναι χαμηλότερη σε σχέση με ένα νησί.

Με τον τρόπο αυτό θα μπορεί να οριστεί ένα κατώτατο κόστος για τα δημόσια έργα και να μην γίνονται αποδεκτές προσφορές που κυμαίνονται κάτω από αυτό. Στην αντιμετώπιση του προβλήματος των υψηλών εκπτώσεων αναμένεται να συμβάλει και η πιο ενεργή συμμετοχή ιδιωτικών φορέων στην επίβλεψη έργων και μελετών, στη λογική του ανεξάρτητου μηχανικού που ισχύει στις συμβάσεις παραχώρησης.

Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται η δυνατότητα επίβλεψης έργων από ελεύθερους επαγγελματίες, με παρόμοιο τρόπο με εκείνο που έχει καθιερωθεί για τους ελεγκτές δόμησης, όταν με απαίτηση των θεσμών ο έλεγχος των εργασιών δόμησης αφαιρέθηκε από τις πολεοδομίες.

Δεν αποκλείεται να θεσπιστούν και άλλα κριτήρια, όπως η αύξηση του χρόνου εγγύησης που θα προσφέρουν για έργα οι υποψήφιοι ανάδοχοι, αλλά και η ολοκλήρωση επενδύσεων σε συντομότερο χρόνο από το προβλεπόμενο χρονοδιάγραμμα.

Τα νέα κριτήρια θα λαμβάνονται υπ' όψιν στην τελική βαθμολογία των υποψηφίων περιορίζοντας το ρόλο της οικονομικής προσφοράς, ο οποίος είναι καταλυτικός στην υφιστάμενη διαδικασία δημοπράτησης δημοσίων έργων.

Σύμφωνα με πληροφορίες, αλλαγές πρέπει να γίνουν και στο καθεστώς που διέπει τις εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης έργων. Με το υφιστάμενο πλαίσιο το ύψος των εγγυητικών επιστολών ανέρχεται σε ποσοστό 5% της αξίας της σύμβασης.

Ως εκ τούτου, όταν η έκπτωση που προσφέρεται είναι υπερβολικά υψηλή το ύψος της εγγυητικής επιστολής διαμορφώνεται σε αντίστοιχα χαμηλά επίπεδα.

Μεταξύ των σεναρίων που εξετάζονται για τις εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης είναι είτε αύξηση του ποσοστού τους είτε η διαμόρφωσή τους επί του προϋπολογισμού της σύμβασης του έργου.

Υπό εξέταση είναι και η αλλαγή της κλήρωσης που προβλέπεται τώρα για τη στελέχωση επιτροπών διαγωνισμών έργων, μέσω του μητρώου μελετητών δημοσίων έργων. Ο στόχος είναι τουλάχιστον οι πρόεδροι στις επιτροπές διαγωνισμών να προέρχονται από την ίδια περιοχή στην οποία πρόκειται να γίνει το έργο, πρωτίστως για πρακτικούς λόγους.

Πρότυπες προτάσεις

Με τη νομοθετική πρωτοβουλία του υπουργείου Υποδομών, αναμένεται να καθοριστεί και το θεσμικό πλαίσιο και για τις λεγόμενες πρότυπες προτάσεις (unsolicited proposals) για την επιτάχυνση έργων.

Οι πρότυπες προτάσεις δίνουν τη δυνατότητα σε ιδιώτες να προτείνουν έργα για τα οποία δεν υπάρχουν διαδικασίες δημοπράτησης σε εξέλιξη. Θα περιλαμβάνουν όλες τις απαραίτητες τεχνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές μελέτες για την υλοποίηση των προτεινόμενων έργων.

Οι μελέτες θα υποβάλλονται σε ειδική δημόσια υπηρεσία που θα είναι επιφορτισμένη με την αξιολόγηση των προτάσεων. Εφόσον αξιολογηθούν θετικά, η αρμόδια υπηρεσία θα ζητάει από τον ιδιωτικό φορέα να καταθέσει οριστικές μελέτες προκειμένου να προχωρήσει η διαδικασία δημοπράτησης του προτεινόμενου έργου.

Το έργο θα υλοποιείται είτε με σύμβαση παραχώρησης είτε με τη σύμπραξη δημόσιου ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), **ενώ ο ιδιώτης που θα έχει προτείνει την επένδυση θα πριμοδοτείται στη διαγωνιστική διαδικασία**, δεδομένου ότι θα έχει ολοκληρώσει με δικά του έξοδα όλα τα απαραίτητα βήματα για τη δημοπράτηση του έργου.

Ο ιδιώτης ο οποίος έχει υποβάλει την πρότυπη πρόταση θα αποζημιώνεται σε περίπτωση που δεν κηρυχθεί μειοδότης του έργου για το κόστος της προπαρασκευής, **ενώ θα έχει και το δικαίωμα να ισοφαρίσει τη χαμηλότερη προσφορά.**